







ORIGINAL ARTICLE / ORJİNAL MAKALE

Jinekolojik Kanserli Kadınlarda Kişilik Tiplerinin İncelenmesi

Investigation of Personality Types in Women with Gynecological Cancer

 Nevin Hotun Şahin¹,  Zeynep Dilşah Karaçam Yılmaz²,  Hüsniye Dinç Kaya³,
 Şeyma Akkaya⁴,  Nejla Kırmızılar⁵,  Serkan Keskin⁶

¹ Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bölümü, İstanbul, Türkiye

² Öğr. Gör., Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

³ Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

⁴ Hemşire, Şişli Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye

⁵ Hemşire, Memorial Şişli Hastanesi, Onkoloji Merkezi, İstanbul, Türkiye

⁶ Prof. Dr., Memorial Şişli Hastanesi, Onkoloji Merkezi, İstanbul, Türkiye

Geliş: 28.02.2023, **Kabul:** 15.02.2024

Öz

Giriş: Kişilik tiplerinin (A, B, C tipi) farklı hastalıklara neden olabileceği veya hastalıklarla baş etme konusunda değişiklik yaratacağı bilinmektedir.

Amaç: Bu çalışma, jinekolojik kanserli kadınların kişilik tiplerinin ve etkileyen faktörlerin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve korelasyonel tipte yapılan bu çalışma, 1 Haziran- 30 Temmuz 2022 tarihleri arasında İstanbul'da bulunan bir kamu ve bir özel hastanenin onkoloji polikliniğine başvuran 211 kadın ile yapılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan Tanıtıcı Bilgi Formu, A-B Tipi Kişilik Anketi ve C Tipi Davranış Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmanın verileri SPSS for Windows 24.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Tanımlayıcı istatistikler frekans, ortalama ve yüzde ile verilmiş olup bağımsız grup karşılaştırmalarında tek yönlü varyans analizi ve bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan ölçekler arasındaki ilişkiyi saptamak için de Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Ayrıca kadınların sosyodemografik özellikleri ve kanser türü ile özellikleri ile A ve B Tipi kişilik ölçek puanı arasındaki ilişki çoklu lineer regresyon modeli ile açıklanmıştır. Elde edilen veriler %95 güven aralığında ve anlamlılık p<.05 düzeyinde değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan kadınların yaş ortalamaları 51.18±11.48 ve evlilik yılı ortalamaları 23.78±15.71 olarak bulunmuştur. A ve B tipi kişilik tipleri arasında mevcut hastalığın teşhis zamanı ve jinekolojik onkolojiye gelme süresi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. A ve B tipi kişilik puanının alkol kullananlarda anlamlı şekilde yüksek, C tipi davranış puanının da evli olan kadınlarda anlamlı şekilde daha yüksek olduğu saptanmıştır. C Tipi Davranış Ölçeği toplam puan ortalamasının radyoterapi ve kemoterapi alanlarda istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Sonuç: Çalışmanın sonucunda A tipi kişiliğe sahip bireylerde serviks, B tipi kişiliğe sahip bireylerde ise diğer jinekolojik kanserlerin görülme oranının daha fazla olduğu bulunmuştur. Duyularını ifade edemeyen ve C Tipi Davranış gösteren kadınların kemoterapi ve radyoterapi tedavisini görme sıklığının daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kanser, Jinekoloji, A Tipi Kişilik, B Tipi Kişilik, C Tipi Davranış Ölçeği

Sorumlu Yazar: Hüsniye DİNÇ KAYA, Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İstanbul, Türkiye. **Email:** husniyedinc@hotmail.com, **Telefon:** +90 533 684 19 52 .

Nasıl Atıf Yapılmalı: Şahin NH, Yılmaz ZDK, Kaya HD, Akkaya Ş, Kırmızılar N, Keskin S. Jinekolojik Kanserli Kadınlarda Kişilik Tiplerinin İncelenmesi. Etkili Hemşirelik Dergisi. 2024;17(2): 270-282.

Journal of Nursing Effect published by Cetus Publishing.



Journal of Nursing Effect 2024 Open Access. This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License

Abstract

Background: It is known that personality types (type A, B, C) can cause different diseases or create changes in coping with diseases.

Objectives: This study was conducted to examine the personality types and affecting factors of women with gynecological cancer.

Methods: This descriptive and correlational study was conducted with 211 women who applied to the oncology outpatient clinic of a public and a private hospital in Istanbul between June 1 and July 30, 2022. Data were collected with the Introductory Information Form, Type A-B Personality Questionnaire and Type C Behavior Scale created by the researchers. The data of the study were analyzed using SPSS for Windows 24.0 program. Descriptive statistics are given with frequency, mean and percentage, and one-way analysis of variance and independent sample t test were used for independent group comparisons. Pearson correlation analysis was used to determine the relationship between the scales used in the study. In addition, the relationship between women's sociodemographic characteristics, cancer type and characteristics and Type A and B personality scale scores was explained by multiple linear regression model. The data obtained were evaluated at a 95% confidence interval and a significance level of $p < .05$.

Results: The average age of the women participating in the study was 51.18 ± 11.48 and the average number of years of marriage was 23.78 ± 15.71 . A statistically significant difference was found between the A and B personality types between the diagnosis time of the current disease and the time to come to gynecological oncology. It was found that type A and B personality scores were significantly higher in alcohol users, and type C behavior scores were significantly higher in married women. It was found that the Type C Behavior Scale total mean score was statistically significantly higher in those receiving radiotherapy and chemotherapy.

Conclusion: As a result of the study, it was found that the incidence of cervix cancers was higher in individuals with type A personality, and the incidence of other gynecological cancers was higher in individuals with type B personality. It has been determined that women who cannot express their emotions and exhibit Type C Behavior are more likely to receive chemotherapy and radiotherapy treatment.

Keywords: Cancer, Gynecology, Type A Personality, Type B Personality, Type C Behavior Scale

GİRİŞ

Global Kanser İstatistikleri (2020) sonuçlarına göre dünyada her yıl 4.2 milyon kadın kanser nedeniyle hayatını kaybetmekte; 9.2 milyon kadın ise kanser tanısı almaktadır. Kadınlarda görülme sıklığı açısından meme kanseri (%24.5) ilk sırada yer alırken, kadın üreme organı kanserlerinde olan serviks kanseri (%6.5) dördüncü sırada, uterin korpus kanseri (%4.5) altıncı sırada ve over kanseri (%3.4) sekizinci sırada yer almaktadır. Mortalite açısından bakıldığında ise meme kanseri (%15.5) birinci sırada, serviks kanseri (%7.7) dördüncü sırada ve over kanseri (%4.7) sekizinci sıradadır (GLOBOCAN, 2020; Çetişli, 2021).

Kansere neden olan risk faktörlerini belirlemek önemli korunma yöntemlerindedir. Literatürde kanserin risk faktörleri incelendiğinde,

kalıtımın (yaş, cinsiyet vb.) yanı sıra ruhsal ve davranışsal faktörlerin de önemli olduğu bilinmektedir. Ruhsal sıkıntılar bireylerde stres yaratabilmektedir. Stres yaratan durumların birey tarafından değerlendirilmesinde önemli bir etken ise kişilik özellikleridir (Özerdoğan ve Gürsoy, 2017).

Kişilik, bir bireyin düşündüğü ve hissettiği durumları bir başka bireye tepki vermek veya etkileşime girmek için kullandığı davranışlar olarak tanımlanmaktadır (Piechurska-Kuciel ve Piechurska-Kuciel, 2020; Fidan ve Bayraktar, 2022). Literatür incelendiğinde, kişilik kuramları altı genel başlık altında (Psikanalitik Kuram, Ayırıcı Özellik Kuramı, Biyolojik Kuram, İnsancıl Kuram, Davranışsal ve Sosyal Öğrenme Kuramı, Bilişsel Kuram) toplanmaktadır. Bu kişilik kuramlarının tümü bireylerin kişilik özelliklerinin farklılaşmasında bazı faktörleri

tanımlanmaktadır. Kişilik özellikleri bireylerin zekâ, yetenek, duygu, algı, tercih, mizaç, karakter, eğilim ve çevrelerine göre seçimleriyle değişen bir kavramdır. Araştırmacılar, bireylerin sahip olduğu kişilik özellikleri ve bu kişilik özelliklerinin yaşamları üzerindeki etkisi ile nasıl şekillendiğini açıklamak için kişilik tiplerini ortaya koymuşlardır. Kişilik tipi; bireyin neyi neden yaptığını, yapabildiklerini ve yapamadıklarını, bireyin tercih ve yönelimlerinin anlaşılmasına katkı sağlayan sistem olarak tanımlanmaktadır (Aydın ve Özel, 2017; Bulgur ve Bal, 2020).

A ve B kişilik tipini ilk kez Rosenman ve Friedman (1977) tanımlanmıştır (Rosenman ve Friedman, 1977). A tipi kişilik yapısındaki bireyler tipik olarak stresli, sabırsız, saldırgan, hırslı, rekabetçi, yüksek başarı ihtiyacı olan, işlerini çok önemseyen, idealist gibi özelliklerle ilişkilendirilirken, B tipi kişilik yapısındaki bireyler tipik olarak arkadaş canlısı, hoşgörülü, rekabetçi olmayan, sabırlı, rahat, esnek, sosyal yaşamı seven, sorumluluk duygusu ve stres duygusu düşük ve eğlenmeyi amaçlayan özelliklerle tanımlanmıştır. C tipi kişilik ise literatürde ilk kez Greer ve Morris (1975) tarafından tanımlanmış olup kendine yardım edemeyen, kendi duygu ve düşüncelerinden çok diğer insanlarınkine odaklanan, kendi duygularını ifade etmede zayıflık ve genelde kendi dışındaki insanlara odaklanarak yaşayan tipler olarak tanımlanmaktadır (Bushraa ve Datta, 2021; Ogden, 2004; Greer ve Morris, 1975). Literatüre bakıldığında, kişilik tiplerinin farklı hastalıklara neden olabileceği veya hastalıklarla baş etme konusunda değişiklik yaratacağı bildirilmektedir. A tipi kişiliğe sahip kişiler yüksek stres düzeylerine sahip olduğu için kalp hastalıklarının görülme oranı artmaktadır (Pollock vd., 2017). C tipi davranış özelliğine sahip bireylerde ise duygusal değişimler ve

toplumsal ilişkilerde duygularını engellemeye çalışma görülmektedir. Bu durumun bireylerde sağlık problemleri gelişimine yol açtığı düşünülmektedir (Bozo vd., 2012; Wei vd., 2019). Ayrıca C tipi davranış özelliğine sahip kişilerin pasif başa çıkma tarzına sahip olduklarını ve bu nedenle bulaşıcı hastalıklar ve kanser açısından yüksek risk altında olduğu gibi veriler bulunmaktadır (Wei vd., 2019). Literatürde farklı kişilik tipleri ile hastalıkları ilişkilendiren çalışmalar bulunmasına rağmen tüm kişilik tipleri ve tüm jinekolojik kanserler arasındaki ilişkiyi değerlendiren çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle çalışma jinekolojik kanserli kadınlarda kişilik tiplerinin ve kişilik tiplerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırma Soruları

Kişilik tipleri ve davranışları ile jinekolojik kanser türleri arasında ilişki var mıdır?

A ve B tipi kişilik puanı ve C tipi Davranış Ölçeği Puanı, sosyodemografik özellikler ve hastalık durumuna ilişkin özelliklere göre farklılaşmakta mıdır?

A ve B tipi kişilik puanını yordayan faktörler nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Tanımlayıcı ve korelasyonel tipte yapılmıştır.

Araştırmanın Yapıldığı Yer

Araştırma için İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü'ne bağlı bir kamu bir özel hastanenin onkoloji bölümlerinin poliklinikleri seçilmiştir. Bu kurumlar hasta popülasyonunun fazla olması ve vaka çeşitliği nedeniyle seçilmiştir. Veriler 1 Haziran-30 Temmuz 2022 tarihleri arasında toplanmıştır.

Araştırmanın Evreni/Örnekleme

Araştırmanın evrenini belirtilen hastanelerin onkoloji bölümlerinin polikliniklerine 2021 yılı itibarıyla 1518 hasta başvuru yapmıştır. Çalışmanın örneklem büyüklüğünün hesaplanmasında bilgisayar destekli program kullanılmıştır (<https://www.cdc.gov/epiinfo/>). Çalışmada evreni bilinen örneklem yönteminden yararlanılmış, Kendilci'nin (2015) çalışmasında belirlenen görülme sıklığı baz alınmış (%30.8), I. Tip hata miktarı 0,05, güven aralığı %90, desen etkisi 1.0 olarak alınmış ve minimal örneklem sayısı 198 olarak hesaplanmıştır. Çalışmada %5 veri kaybı olabileceği düşünülerek 211 katılımcının çalışmaya alınması uygun görülmüştür.

Araştırmaya Dahil Edilme Kriterleri

Jinekolojik bir kansere teşhisi almış olan,
Herhangi bir iletişim sorununun olmayan,
18 yaşını doldurmuş olan,
Türkçe bilen,

Araştırmadan Dışlanma Kriterleri

Kanser tedavilerinin (kemoterapi, radyoterapi) komplikasyonlarını iletişim kurmayı engelleyecek kadar yoğun yaşayan,

Veri Toplama Araçları

Tanıtıcı Bilgi Formu, A- B Tipi Kişilik Anketi ve C Tipi Davranış Ölçeği kullanılmıştır.

Tanıtıcı Bilgi Formu: Sosyo demografik ve hastalığa özgü verileri içeren literatür doğrultusunda (Bozo vd., 2012; Fidan ve Bayraktar, 2022) araştırmacılar tarafından hazırlanmış 18 sorudan oluşan formdur.

A- B Tipi Kişilik Anketi: Jennis ve arkadaşları (1971) tarafından kişilerde kalp krizi riski yaratacak kişilik özellikleri ve davranışları belirlemek üzere oluşturulmuş aktivite anketinin

değiştirilmiş şeklidir (Jenkins vd., 1971). Türkiye'de Durna (2005) tarafından bu anket temel alınarak geliştirilen ankette öğrencilerin kişilik yapısı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda öğrencilerin rutin alışkanlıkları, zaman içerisinde gösterdikleri tepkiler, çeşitli şartlar altında gösterdikleri davranışlar, çevreyle olan iletişimleri, duygu ve düşünceleri irdelenmektedir. 20 maddeden oluşan, 5'li likert tipte (asla, nadiren, bazen, çoğu zaman, her zaman) bir ankettir. Her madde 1-5 arasında puan alır. Toplamda 20-100 arasında anketten puan alınır. 100 puana yaklaştıkça A tipi kişilik biçimine yatkın olurken, 20 puana yakın olanlar B tipi kişilik biçimine daha yatkındır. Anketten elde edilen toplam puan 60 (20x3) puanın altında ise B tipi kişilik olarak ve 60 puan ve üstü ise A tipi kişilik olarak tanımlanmaktadır. Ölçeğin orijinal halinin Cronbach Alpha katsayısı .712'dir. A ve B Tipi Kişilik Anketinin bu çalışmadaki Cronbach Alpha katsayısı ise .886 olarak bulunmuştur.

C Tipi Davranış Ölçeği: Kurrass (2004) tarafından geliştirilen C Tipi Davranış Ölçeği'nin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Bozo ve arkadaşları (2012) tarafından yapılmıştır. Ölçek dördümlü likert tipte olup 12 maddeden oluşmaktadır. Kanser hastalarında C tipi davranış ölçen bu ölçekte 2 alt boyut bulunmakta olup bu boyutlar kendini feda etme alt boyutu (ilk 7 madde) ve duygularını ifade edememe alt boyutudur. Ölçek puanı hesaplamasında 5, 9, 11 ve 12 nolu maddeler ters olarak değerlendirilmektedir. Ölçekten alınan toplam puan ne kadar yüksek olursa, kişi o kadar C tipi kişilik özellik göstermektedir. Ölçeğin orijinal halinin Cronbach Alpha katsayısı .810'dir (Bozo vd., 2012). C Tipi Davranış Ölçeğinin bu çalışmadaki Cronbach Alpha katsayısı ise .781 olarak bulunmuştur.

Verilerin Değerlendirilmesi ve Analizi

Araştırmanın istatistiksel analizi SPSS for Windows (Version 24.0, Statistical Package for Social Sciences) programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Verilerin Skewness ve Kurtosis değerleri ± 2 sınır aralığında kaldığından verilerin normal dağılıma uygun olduğu görülmüştür (George ve Mallery, 2010). Araştırmada kategorik değişkenlere ait tanımlayıcı istatistikler frekans ve yüzde ile; sürekli değişkenlere ait tanımlayıcı istatistikler ortalama, standart sapma değerleriyle gösterilmiş olup tanımlayıcı istatistiklerde gruplara ait özelliklerin tanımlanmasında Pearson ki kare testi kullanılmıştır. Bağımsız grup karşılaştırmalarında tek yönlü varyans analizi (One Way Anova) ve bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır. Tespit edilen anlamlı bulgular için gruplar arasındaki farkları tanımlamada Bonferroni yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan ölçekler ve numerik veriler arasındaki ilişkiyi saptamak için de Pearson kolerasyon analizi kullanılmıştır. Kadınların sosyodemografik özellikleri ve kanser türü özellikleri ile A ve B Tipi kişilik ölçek puanı arasındaki ilişki çoklu lineer regresyon modeli (stepwise metodu) ile açıklanmıştır. Elde edilen veriler %95 güven aralığında ve anlamlılık $p < .05$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışma için bir kamu üniversitesinin Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan (Tarih ve Sayı: 27.05.2022-392221/ Karar No: 2022/129) etik kurul onayı alınmıştır. Çalışmanın gerçekleştirildiği kurumlardan uygulama izin alınmıştır. Araştırmada katılımcılara onam formu verilmiş, bilgilendirme yapılmış ve yazılı onayları alınmıştır. Ayrıca ölçeklerin kullanım izinleri alınmıştır. Araştırma Helsinki Bildirgesi'ne uygun olarak yürütülmüştür.

Araştırmanın Değişkenleri

Bağımsız Değişken: Sosyodemografik özellikler, kişilik tipleri ölçek puanları bu çalışmanın bağımsız değişkenleridir.

Bağımlı Değişken: Jinekolojik Kanser olma bu çalışmanın bağımlı değişkenleridir.

BULGULAR

Çalışma grubunu oluşturan kadınların ($n=211$) ortalama yaşlarının 51.18 ± 11.48 olduğu ve ortalama 23.87 ± 15.41 yıldır evli oldukları belirlenmiştir. A ve B tipi kişilik tipleri arasında alkol kullanımı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanırken ($p < 0.05$); medeni durum, eğitim durumu, aile tipi, ekonomik durum ve sigara kullanımları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (Tablo 1, $p > 0.05$). Tablo 1'de kişilik tiplerine göre sosyodemografik özelliklerin karşılaştırılmasına yer verilmiştir.

Kişilik tiplerine göre hastalık durumuyla ilgili özelliklerin karşılaştırılmasına Tablo 2'de yer verilmiştir. A ve B tipi kişilik tipleri arasında mevcut hastalığın teşhis zamanı ve jinekolojik onkolojiye gelme süresi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır (Tablo 2, $p < 0.05$). Mevcut kanser türü ve kemoterapi alma durumu açısından da gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmış, yapılan Bonferroni düzeltmesinde kanser türündeki farkın serviks ve uterus kanserli hastalardan kaynaklandığı belirlenmiştir ($p < 0.05$). Radyoterapi alma durumu, kanser ameliyatı geçirme durumu ve yakınlarında kanser olma durumuna göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (Tablo 2, $p > 0.05$).

Tablo 1. A- B tipi Kişilik Anketine Sosyodemografik Özelliklerinin Karşılaştırılması

Özellikler	A Tipi Kişilik (n=61)		B Tipi Kişilik (n=150)		Toplam	
	Ort. ± SS	Min.-Max.	Ort. ± SS	Min.-Max.	Ort. ± SS	Min.-Max.
Yaş	51.3±12.2	25-81	51.2±11.2	20-80	51.2±11.5	20-81
Evlilik yılı	22.5±15.6	0-63	24.4±15.4	0-66	23.9±15.4	0-66
Gebelik sayısı	2±1.5	0-7	2.2±1.4	0-7	2.2±1.9	0-7
Yaşayan çocuk sayısı	2.4±1.9	0-9	2.9±1.9	0-10	2.8±1.4	0-10
Özellikler	A Tipi Kişilik (n=61)		B Tipi Kişilik (n=150)		İstatistik	
	n	%	n	%	χ^2	p
Medeni Durum					.508	.476
Evli	51	28	131	72		
Bekar	10	34.5	19	65.5		
Eğitim Durumu					.582	.215*
Okur yazar	1	16.7	5	83.3		
İlkokul	13	33.3	26	66.7		
Ortaokul	9	23.7	29	76.3		
Lise	13	21.0	49	79		
Lisans	25	37.9	41	62.1		
Aile Tipi						
Çekirdek aile	54	30.5	123	69.5	1.366	.243
Geniş aile	7	28.9	27	71.1		
Ekonomik Durum					.158	.924
Gelir giderden az	11	28.9	27	71.1		
Gelir gidere eşit	33	28	85	72		
Gelir giderden fazla	17	28.9	38	71.1		
Sigara Kullanımı					.641	.424
Evet	17	33.3	34	66.7		
Hayır	44	27.5	116	72.5		
Alkol Kullanımı					6.418	.011
Evet	13	50	13	50		
Hayır	48	25.9	137	74.1		

p<0.05; χ^2 : Pearson Ki kare testi. *Fisher's Exact test

Tablo 2. A- B tipi Kişilik Anketine Göre Hastalık Durumuyla İlgili Özelliklerin Karşılaştırılması

Özellikler	A Tipi Kişilik (n=61)		B Tipi Kişilik (n=150)		İstatistik	
	Ortanca	Min.-Max.	Ortanca	Min.-Max.	Z	p
Hastalık Teşhis Zamanı	2.00	0-40	5.00	0-52	-2.676	.007
Jin. Onk. Gelme Süresi	3.00	0-32	4.00	0-52	-2.267	.023
Özellikler	A tipi Kişilik (n=61)		B Tipi Kişilik (n=150)		İstatistik	
	n	%	n	%	χ^2	p
Kanser Türü						
Serviks	27a	50	27b	50		
Over	7a	20.6	27a	79.4	23.037	.001
Endometrium	5a	19.2	21a	80.8		
Uterus	2a	5.9	32b	94.1		
Diğer*	20a	31.7	43a	68.3		
Kemoterapi alma durumu						
Evet	22	19.1	93	80.9	11.762	.001
Hayır	39	40.6	57	59.4		

Tablo 2. A- B tipi Kişilik Anketine Göre Hastalık Durumuyla İlgili Özelliklerin Karşılaştırılması

Radyoterapi Alma Durumu						
Evet	23	23.7	74	76.3	2.361	.124
Hayır	38	33.3	76	66.7		
Kanser Ameliyatı Geçirme Durumu						
Evet	37	30.3	85	69.7	.282	.595
Hayır	24	27	65	73		
Yakınında Kanser Olma Durumu						
Evet	20	28.6	50	71.4	.006	.939
Hayır	41	29.1	100	70.9		

$p < 0.05$; χ^2 : Pearson Ki kare testi, Z: Mann Whitney U Testi

Not: Aynı harfe sahip olan satır ve sütunlar arasında anlamlı fark yoktur.

* Diğer (Fallop tüpü, malign adneksiyal kitle)

Araştırmaya katılan kadınların kişilik tiplerinin (A ve B tipi) ve C Tipi Davranış Ölçeği ve alt boyutlarının sosyodemografik özelliklere göre karşılaştırılması Tablo 3'te yer almaktadır. C Tipi Davranış Ölçeği ortalama puanı ile medeni durum arasında; alkol kullanımı ile A ve B tipi Kişilik Puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmış ($p < 0.05$); eğitim durumu,

aile tipi, ekonomik durum ve sigara kullanımı açısından ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (Tablo 3, $p > 0.05$). C tipi davranışın anlamlı şekilde evli olan kadınlarda daha yüksek olduğu, A ve B tipi kişilik puanının da alkol kullananlarda anlamlı şekilde yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 3. A- B tipi Kişilik Anketi ve C Tipi Davranış Ölçeği ve Alt Boyutlarının Sosyodemografik Özelliklere Göre Karşılaştırılması

Özellikler	A ve B Tipi Kişilik Puanı	C Tipi Kendini Feda Etme Puanı	C Tipi Duygularını İfade Edememe Puanı	C Tipi Davranış Ölçeği Toplam
	Ort. ± SS	Ort. ± SS	Ort. ± SS	Ort. ± SS
Medeni Durum				
Evli	53.1±11.7	10.9±4.9	7.7±3.2	18.5±5.8
Bekar	55.2±13.9	8.7±6.2	7.4±3	16.1±6.3
t	.876	-1.817	-.401	-2.079
p	.382	.078	.689	.039
Eğitim Durumu				
Okur yazar	49.3±9.8	9.2±6.2	7.3±2.3	16.5±3.9
İlkokul	56.3±12.2	11.2±4.8	7.5±3.1	18.7±6.2
Ortaokul	50.9±12.5	10.6±5.5	8.1±3.4	18.7±5.6
Lise	51.3±10.3	10.9±4.2	7.7±3.3	18.7±5.3
Lisans	55.5±12.8	9.9±5.6	7.4±3.2	17.33±6.71
F	2.146	.634	.275	.678
p	.076	.639	.894	.608
Aile Tipi				
Çekirdek Aile	53.5±11.8	10.7±5	7.45±3.2	18.1±5.8
Geniş Aile	52.6±13.2	9.8±5.7	8.58±3.3	18.4±6.7
t	.392	.946	-1.913	-.211
p	.696	.345	.057	.833
Ekonomik Durum				
Gelir giderden az	54.3±11.4	11.4±6.2	7.2±3.9	18.6±7.7
Gelir gidere eşit	53.2±12.3	10.2±4.4	7.9±3	18.1±5.2

Tablo 3. A- B tipi Kişilik Anketi ve C Tipi Davranış Ölçeği ve Alt Boyutlarının Sosyodemografik Özelliklere Göre Karşılaştırılması

	Gelir giderden fazla	53.3±12.1	10.7±5.6	7.4±3	18.1±6.2
F		.130	.743	.725	.115
p		.878	.477	.486	.892
Sigara Kullanımı					
	Evet	54.8±12.4	11±6.6	7.4±3.6	18.4±8.3
	Hayır	52.9±11.9	10.4±4.5	7.7±3.1	18.1±5
t		.965	.597	-.573	.245
p		.336	.553	.568	.808
Alkol Kullanımı					
	Evet	58.9±14.9	9.7±5.4	7.4±2.9	17.1±7.1
	Hayır	52.6±11.4	10.7±5	7.7±3.2	18.3±5.8
t		2.075	-.877	-.426	-.979
p		.047	.381	.670	.329

p<0.05; F: Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA), t: Bağımsız Örneklem t Testi, (Independent Samples T Test)

Tablo 4'te kişilik tiplerinin (A ve B tipi) ve C Tipi Davranış Ölçeği ve alt boyutlarının hastalık durumuyla ilgili özelliklerine göre karşılaştırılmasına yer verilmiştir. A ve B Tipi Kişilik Ölçek Puanı ile kanser türü ve kemoterapi alma durumu arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. Yapılan bonferroni düzeltme testinde A ve B tipi kişilik puanının serviks kanseri olanların endometrium ve uterus kanseri olanlardan, kemoterapi almayanların alanlardan anlamlı şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

C Tipi Davranış Ölçeği duygularını ifade

edememe alt boyut puan ortalaması ve toplam puan ortalaması ile kemoterapi alma durumu arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. Duygularını ifade edememe alt boyutu ve C Tipi Davranış Ölçeği toplam puan ortalaması kemoterapi alanlarda almayanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. C Tipi Davranış Ölçeği toplam puan ortalaması ile radyoterapi alma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmış, ölçek puan ortalamasının radyoterapi alanlarda almayanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur (Tablo 4, p<0.05).

Tablo 4. A- B tipi Kişilik Anketi ve C Tipi Davranış Ölçeği ve Alt Boyutlarının Hastalık Durumuyla İlgili Özelliklere Göre Karşılaştırılması

Özellikler	A ve B Tipi Kişilik Puanı	C Tipi Kendini Feda Etme Puanı	C Tipi Duygularını İfade Edememe Puanı	C Tipi Davranış Ölçeği Toplam
	Ort. ± SS	Ort. ± SS	Ort. ± SS	Ort. ± SS
Kanser Türü				
Serviks ¹	58.6±12.1	11.1±4.2	7.1±2.4	18.2±4.7
Over ²	53.1±11.8	9.8±5.9	7.8±3.6	17.6±7.2
Endometrium ³	50.9±9.7	10.5±4.9	7.7±3.7	18.2±5.6
Uterus ⁴	45.9±8.4	10.6±5.6	6.9±3.4	17.5±5.6
Diğer*	54±12.5	10.5±5.2	8.3±3.1	18.8±6.5
F	7.022	.316	1.604	.377
p	.000. 1>3. 1>4	.867	.175	.825
Kemoterapi Alma Durumu				
Evet	51.1±10.6	10.7±5.5	8.3±3.5	19±6.6
Hayır	56.1±13.1	10.4±4.5	6.9±2.6	17.3±5
t	-2.975	.436	3.360	2.153

Tablo 4. A- B tipi Kişilik Anketi ve C Tipi Davranış Ölçeği ve Alt Boyutlarının Hastalık Durumuyla İlgili Özelliklere Göre Karşılaştırılması

p	.003	.663	.001	.032
Radyoterapi Alma Durumu				
Evet	52.6±12.3	11.1±5.5	8±3.3	19.2±5.7
Hayır	54.1±11.8	10±4.6	7.3±3.1	17.3±6
t	-.903	1.633	1.712	2.349
p	.367	.104	.088	.020
Kanser Ameliyatı Geçirme Durumu				
Evet	53.5±11.8	10.9±5.4	7.9±3.1	18.7±6.3
Hayır	53.2±12.4	10.1±4.6	7.3±3.3	17.4±5.5
t	.215	1.066	1.203	1.539
p	.830	.288	.230	.125
Yakınında Kanser Olma Durumu				
Evet	53.6±12	11.2±5.9	7.4±3.4	18.6±7
Hayır	53.3±12	10.2±4.6	7.8±3.1	18±5.4
t	.167	1.178	-.799	.609
p	.867	.241	.425	.544

p<0.05; F: Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA, t: Bağımsız Örneklem t Testi, (Independent Samples T Test)

*Diğer (Fallop tüpü, malign adneksiyal kitle)

Tablo 5'te kadınların sosyodemografik özellikleri ve kanser türü ile A ve B tipi kişilik ölçek puanı arasındaki ilişki çoklu doğrusal regresyon (stepwise metodu) ile incelenmiş ve model istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_2=12.20$; $p_2<0.001$). Tüm değişkenler modele alınmıştır. Stepwise metodu ile yapılan analizde, ilk modelde A ve B tipi kişilik puanına en

çok etki eden (yordayan) değişkenin kanser türü olduğu, 2. modelde ise ikinci etki eden değişkenin kemoterapi alma durumu olduğu saptanmıştır. Serviks kanseri olma durumunun A ve B tipi kişilik puanını 8.24 kat ($p<0.001$) artarken, kemoterapi alanlarda ise A ve B tipi kişilik puanının 4.24 kat azaldığı saptanmıştır ($p=0.008$).

Tablo 5. Kadınların Sosyodemografik Özellikleri ve Kanser Türü ile A ve B Tipi Kişilik Anketi Puanı Arasındaki İlişkinin Çoklu Doğrusal Regresyon İle İncelenmesi

Model		B_0 (%95CI)	SH	B_1	t	p	r_1	r_2
1	(Sabit)	54.8 (53.1-56.5)	0.872		62.869	<.001		
	Kanser Türü (Ref Kat: Serviks Kanser)	8.913 (-13.2- -4.6)	2.172	-.273	-4.103	<.001	-.273	-.273
2	(Sabit)	57 (54.7-59.4)	1.193		47.800	<.001		
	Kanser Türü (Ref Kat: Serviks Kanser)	8.249 (-12.49- -3.99)	2.156	-.253	-3.826	<.001	-.256	-.251
	Kemoterapi Alma Durumu (Ref Kat:Evete)	-4.240 (-7.37- -1.102)	1.592	-.176	-2.664	.008	-.182	-.175

$F_1: 16.8, p_1<0.001$ Adjusted $R^2: .07$; $F_2: 12.2, p_2<0.001$, Adjusted $R^2: .09$

Tablo 6'ya göre A ve B tipi Kişilik Anketi toplam puanı ile C tipi Davranış Ölçeği toplam ve alt boyut puanları ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$). C tipi kendini feda etme alt boyut puanı ile C Tipi Davranış Ölçeği toplam puanı arasında yüksek düzeyde ($p<0.001$); C tipi duygularını ifade edememe alt boyut puanı ile C

Tipi Davranış Ölçeği toplam puanı arasında aynı yönde orta üzeri düzeyde ($p<0.001$) bir ilişki saptanmıştır.

Tablo 6. Kadınların Sosyodemografik ve Hastalık ile İlgili Özellikleri ile A- B tipi Kişilik Anketi ve C Tipi Davranış Ölçeği ve Alt Boyutları Arasındaki İlişki

		1	2	3	4
A ve B Tipi Kişilik Toplam (1)	rp	1	.086	-.006	.070
	p		.214	.929	.311
C Tipi Kendini Feda Etme (2)	rp	.086	1	-.020	.844**
	p	.214		.778	<.001
C Tipi Duygularını İfade Edememe (3)	rp	-.006	-.020	1	.520**
	p	.929	.778		<.001
C Tipi Davranış Ölçeği Toplam (4)	rp	.070	.844**	.520**	1
	p	.311	<.001	<.001	

Pearson korelasyon analizi: *Çok zayıf düzeyde ilişki ($r = 0-.25$); ** Zayıf düzeyde ilişki ($r = .26-.49$); ***Orta düzeyde ilişki ($r = .50-.69$)

TARTIŞMA

Literatüre bakıldığında A tipi kişilik ve C tipi davranış özelliğine sahip bireylerin hastalıklarla karşılaşma ihtimali daha fazla, B tipi kişilik özelliğine sahip bireylerin ise hastalıklarla karşılaşma ihtimali daha azdır. Özellikle C tipi davranış özelliğine sahip bireylerde kanser insidansının arttığı bilinmektedir. Bu doğrultuda, çalışmanın bulguları bu bölümde tartışılmıştır.

A tipi kişilik özelliğine sahip bireyler hırslı, rekabetçi, kişisel işleri sırasında zaman baskısı hisseden ve profesyonel hedeflere ulaşma konusundaki davranışlarından dolayı dolaşım sistemi hastalıklarına yakalanma oranlarının daha yüksek olduğu bilinmektedir (Kadłubowska vd., 2018). Jenkins'in 3000 kişi ile yaptığı çalışmada damar tıkanıklığı yaşayan 133 kişi içerisinde 94 kişinin A tipi kişiliğe sahip olduğunu belirlemişlerdir (Jenkins, 1971). Bu bağlamda, bireylerin A tipi kişilik özelliğine sahip olması hastalıklar açısından risk altında olmasına sebep olmaktadır. Lohse vd. (2017) yaptıkları çalışmada ise bu bulguya zıt olarak A tipi kişilik özelliğinin bireylerin hastalık oranları ile ilişkili olmadığını belirtmelerine rağmen A tipi kişiliğe özgün rekabetçi tutumların mortalite oranlarını arttırdığını bildirmişlerdir (Lohse vd., 2017). Bu çalışmada, kadınların daha çok B tipi kişiliğe sahip olduğu bulunmasına rağmen A tipi kişiliğe sahip kadınların B tipi kişiliğe sahip kadınlara

göre teşhis zamanlarının daha kısa olduğu, bu durumun A tipi kişiliğe sahip bireylerin işlerini daha çok önemsemesinden kaynaklı olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Literatürde B tipi kişilik özelliğine sahip olan bireylerin hastalıklarla karşılaşma ihtimali diğer tiplere göre daha az olduğu düşünülmese rağmen çalışmaya katılan kadınların daha çok B tipi kişilik özelliğine sahip olduğu bulunmuştur (Rymarczyk vd., 2020). B tipi kişilik özelliğine sahip bireyler stresli durumlarda baş etmek yerine kaçınma davranışları gösterdiği için çalışmaya katılan kadınların daha çok B tipi kişilik olduğu söylenebilir (Philip ve Chibuike, 2022). Ayrıca A tipi kişiliğe sahip kadınların B tipi kişiliğe sahip olan kadınlara göre daha sabırsız olmaları hastalığı erken evrede fark etmelerini sağlamakla birlikte çalışmaya katılan kadınların daha az A tipi kişiliğe sahip olmalarını açıklamaktadır.

Rymarczyk vd. (2020) C tipi davranış özelliğinin kanserler üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yaptıkları çalışmada, C tipi davranış özelliğine sahip bireylerde kanser görülme oranlarının daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Rymarczyk vd., 2020). C tipi davranış özelliğine sahip bireylerde kanser insidansı arttığı için kemoterapi ve radyoterapi alma oranlarının artması, C tipi davranış özelliğinin kanser ile ilişkili bir durum olduğu sonucuna ulaşılabilmektedir.

Bireylerin vicdan düzeyi C tipi davranış özelliğini etkilemektedir. Vicdan düzeyi arttıkça C tipi davranış özellikleri de artmaktadır. You vd. (2018) yaptıkları çalışmada, çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalamalarının 55.64 ± 9.11 olduğu, yaşla birlikte kişilerin vicdan düzeylerinin arttığı bulunmuştur (You vd., 2018). Bu çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalamaları ise 51.18 ± 11.48 olduğu, yaş ile C Tipi Davranış Ölçeği toplam puan arasında pozitif anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Bireylerin vicdan düzeyi yaş ile artmakla birlikte bu durum C tipi davranış özelliklerinin artmasına katkıda bulunmaktadır.

Wei vd. (2019) yaptıkları çalışmada, C tipi davranış özelliğine sahip bireyler hayatları boyunca olumsuz duygularını başkalarıyla paylaşmakta problem yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu durum bireylerin nöroendokrin ve bağışıklık sistemi bozukluklarına yol açarak tümörlere neden olabilmektedir. C tipi davranış özelliğine sahip bireyler gerçek duygularını engellediği için kanser görülme riski, özellikle meme kanseri artmıştır (Wei vd., 2019). Mevcut çalışmada da kanserli kadınların duygularını ifade etmede problem yaşadıkları bulunmuştur. Ayrıca C tipi davranış özelliğine sahip bireyler için önemli olan karşısındakinin duygusu olduğundan, kendi duygularını daha çok baskılamaktadırlar (Rymarczyk vd., 2020). Çalışmaya bakıldığında, C Tipi Davranış Ölçeği toplam puanı ile C tipi duygularını ifade edememe alt boyut puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Serviks ve over kanserleri bireylerde var olan stres düzeyi ile ilişkidir. Stres düzeyi arttıkça serviks ve over kanseri insidansı da artmaktadır (Asaduzzaman vd., 2021). A tipi kişiliğe sahip bireylerin stres düzeyleri B tipi kişilik özelliğine sahip bireylere göre daha fazla olduğu için serviks ve over kanseri açısından riskli gruplardır. Bu bağlamda, serviks kanseri olan kadınların A-B tipi

kişilik toplam puanlarının jinekolojik kanserlere göre 8.4 kat artması literatür ile paralel bir bulgudur. A tipi kişilik kadınların serviks kanseri olma ihtimalini arttırır.

Macía vd. (2020) kansere sahip olan bireylerde düşük nevrotik düzeylerinin yanı sıra yüksek dışadönüklük düzeylerinin sağlık sonuçları üzerinde olumlu etkisinin olduğunu belirtmişlerdir (Macía vd., 2020). Nevrotiklik düzeyi yüksek olan kişilerin, kaçınma davranışı veya madde kullanım davranışı gösterdiği, dışadönüklük düzeyi yüksek bireylerin ise sosyal destek arama eğiliminde olduğunu göstermiştir (Perry, 2018). Yüksek nevrotik düzeye sahip kişilerin A tipi kişiliğe sahip olduğu ve çalışmaya katılan kadınların A tipi kişilik modeline yakınlaştıkça alkol kullanımının da arttığı görülmektedir. Çünkü A tipi kişilik özellikleri olan bireyler nevrotik diye adlandırılan bireyler ile ilişkilendirilmektedir (Çiçek ve Aslan, 2020).

Kısıtlılıklar

Çalışma kesitsel bir çalışma olduğu ve örneklem homojen olmasına rağmen katılımcı sayısı sınırlı olduğu için tüm popülasyona genellenemez olması araştırmanın sınırlılıklarındandır.

SONUÇLARIN UYGULAMADA KULLANIMI

Çalışmanın sonucunda A tipi kişiliğe sahip bireylerde ise serviks kanseri, B tipi kişiliğe sahip kadınlarda diğer jinekolojik kanserlerin daha çok görüldüğü bulunmuştur. C tipi davranış özelliğine sahip kadınlarda kanser görülme insidansı arttığı için kemoterapi ve radyoterapi tedavisini de arttırdığı bulunmuş olup literatürdeki çalışmalara paralellik göstermektedir.

Klinik alanda bireylere kişilik özelliklerini belirlemeye yönelik ölçeklerin uygulanarak strese ve kansere yatkın kişilik özelliğine sahip bireylerin tespit edilmesi sağlanabilir. Kişilik tiplerine yönelik bulgular doğrultusunda sağlık

çalışanlarının, bireyin sahip olduğu kişilik yapısı hakkında bilgi sahibi olmasının sağlanması stresle mücadelesini kolaylaştıracaktır. Özellikle kanser hastalarının, kendilerini yalnız hissetmelerini engellemek adına grup tedavilerinin artırılması, birinci basamak sağlık hizmet sunum noktalarında herkesin ulaşabileceği, psikolog, psikiyatrist vb. uzman desteğinin verilebilmesi önemli bir gelişme sağlayabilecektir. Ayrıca kişilik tipleri ve kanser ilişkisi konusunda farklı disiplinlerde ya da multidisipliner anlayışla daha fazla akademik çalışma yapılması gerekmektedir.

Bilgilendirme

Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır. Araştırma için proje-fon vb. alınmamıştır. Çalışmayı maddi olarak destekleyen bir kişi/kurum/kuruluş bulunmamaktadır. Araştırmanın tasarlanması fikir NHŞ; tasarım NHŞ, HDK; veri toplama ve işleme ZDK, ŞA, NK, SK; analiz ve yorumlama HDK, ZDK; literatür tarama NHŞ, HDK, ZDK; yazma HDK, ZDK, NHŞ ve eleştirel inceleme: NHŞ tarafından yapılmıştır. Çalışma için bir kamu üniversitesinin Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan (Tarih ve Sayı: 27.05.2022-392221/ Karar No: 2022/129) etik kurul onayı alınmıştır. Çalışmanın gerçekleştirildiği kurumlardan uygulama izin alınmıştır. Araştırmada katılımcılara onam formu verilmiş, bilgilendirme yapılmış ve yazılı onayları alınmıştır. Ayrıca ölçeklerin kullanım izinleri alınmıştır. Araştırma Helsinki Bildirgesi'ne uygun olarak yürütülmüştür. Çalışmaya katılan tüm kadınlara teşekkürlerimizi sunarız.

KAYNAKLAR

Asaduzzaman, S., Ahmed, M. R., Rehana, H., Chakraborty, S., Islam, M. S., ve Bhuiyan, T. (2021). Machine learning to reveal an astute risk predictive framework for Gynecologic Cancer and its impact on women psychology: Bangladeshi perspective. *BMC*

Bioinformatics, 22(1), 213.

Aydin, C., ve Özel, Ç. H. (2017). A ve B kişilik tiplerinin boş zaman davranışlarının kıyaslanması. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), 21-41.

Bozo, Ö., Yılmaz, T., ve Tathan, E. (2012). C Tipi Davranış Ölçeğinin Türkçeye uyarlama, güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Anadolu Psikiyatrisi Dergisi*, 13(2): 145-150.

Bulgur, N. E., ve Bal, Y. (2020). A Tipi ve B Tipi kişilik yapılarının kariyer planlama süreci üzerine etkileri. *The Journal of Social Sciences*, (47), 582-595.

Bushraa T. T., ve Datta, S. (2021). Emotional eating & personality type A and type B behavioural patterns in adults: A comparative study. *International Journal of Indian Psychology*, 9(1), 1015-1039.

Çetişli, N. E. (2021). Kadın Sağlığı Sorunları ve Bilimsel Araştırma Alanları. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 6(2), 3-6.

Çiçek, İ., ve Aslan, A. E. (2020). Kişilik ve beş faktör kişilik özellikleri: Kuramsal bir çerçeve. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 10(1), 137-147.

Durna, U. (2005). A tipi ve B tipi kişilik yapıları ve bu kişilik yapılarını etkileyen faktörlerle ilgili bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 19(1), 275-290.

Fidan, Y., ve Bayraktar, O. (2022). A ve B Tipi Kişilik Yapısına Sahip Yöneticilerin Yaşam Tarzları ve Stres İlişkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 393-408.

George, D., Mallery, M. (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference (10a Ed.). Boston: Pearson.

Global Cancer Observatory (GLOBOCAN) 2020. Erişim linki: <http://gco.iarc.fr/> (Erişim tarihi 20.03.2022).

Greer, S., ve Morris, T. (1975). Psychological

- attributes of women who develop breast cancer: A controlled study. *J. Psychosom. Res.* 19, 147-153.
- Jenkins, C. D., Zyzanski, S. J., Rosenman, R. H., ve Cleveland, G. L. (1971). Association of coronary-prone behavior scores with recurrence of coronary heart disease. *Journal of Chronic Diseases*, 24(10), 601-611.
- Kadłubowska, M., Bąk, E., Marcisz, C., Kózka, M., Michalik, A., Kolonko, J., ... ve Kapusta-Nowak, Z. (2018). Perception vs pain and beliefs about pain control and Type A behavior pattern in patients with chronic ischemia of lower extremities or with rheumatoid arthritis. *Journal of Pain Research*, 3051-3059.
- Kendilci, K. (2015). Turgut Özal Tıp Merkezi Onkoloji servisine başvuran kanser olgularında kişilik özelliklerinin incelenmesi. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- Kurrass, J. A. (2004). Link between behavior variables and health the development of a behavioral measure of type C. Retrieved October 4, 2008, from <http://www.geocities.ws/jkurrass/measurementpaper.pdf>.
- Lohse, T., Rohrmann, S., Richard, A., Bopp, M., Faeh, D., ve Swiss National Cohort Study Group. (2017). Type A personality and mortality: Competitiveness but not speed is associated with increased risk. *Atherosclerosis*, 262, 19-24.
- Macía, P., Gorbeña, S., Gómez, A., Barranco, M., ve Iraurgi, I. (2020). Role of neuroticism and extraversion in the emotional health of people with cancer. *Heliyon*, 6(7), e04281.
- Ogden J. Health Psychology A Textbook. New York, McGraw-Hill Education, 2004.
- Özerdoğan, N., ve Gürsoy, E. (2017). Serviks kanserinde korunma ve hemşirelik. *Türkiye Klinikleri J Obstet Womens Health Dis Nurs-Special Topics*, 3(1), 40-9.
- Perry, L. M., Hoerger, M., Silberstein, J., Sartor, O., ve Duberstein, P. (2018). Understanding the distressed prostate cancer patient: Role of personality. *Psycho-Oncology*, 27(3), 810-816.
- Philip, O. C., ve Chibuike, O. P. (2022). Gender, Personality (Type "A" And "B") and Emotional Stressful Experience. *New Horizons in Medicine and Medical Research*, 4, 52-66.
- Piechurska-Kuciel, E., ve Piechurska-Kuciel, E. (2020). Personality: Definitions, approaches and theories. *The Big Five in SLA*, 1-25.
- Pollock, B. D., Chen, W., Harville, E. W., ve Bazzano, L. A. (2017). Associations between hunter type A/B personality and cardiovascular risk factors from adolescence through young adulthood. *International Journal of Behavioral Medicine*, 24(4), 593-601.
- Rosenman, R. H., ve Friedman, M. (1977). Modifying type A behavior pattern. *Journal of Psychosomatic Research*, 21(4), 323-331.
- Rymarczyk, K., Turbacz, A., Strus, W., ve Ciecuch, J. (2020). Type C personality: Conceptual refinement and preliminary operationalization. *Frontiers in Psychology*, 11, 552740.
- Wei, M., Guo, L., Zhu, Y., Guo, Y., Yv, S., Namassevayam, G., ... ve Chen, F. (2019). Type C personality and depression among newly diagnosed breast cancer patients: The mediating role of sense of coherence. *Neuropsychiatric Disease and Treatment*, 15, 3519-3529.
- You, J., Wang, C., Rodriguez, L., Wang, X., ve Lu, Q. (2018). Personality, coping strategies and emotional adjustment among Chinese cancer patients of different ages. *European journal of cancer care*, 27(1), e12781.